Rakli Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat

Eduskunnan Ympäristövaliokunta 16.1.2023

Aihe:

Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma

Tietoa Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry:stä:

Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry kokoaa yhteen kiinteistöalan ja rakennuttamisen vastuulliset julkisen ja yksityisen sektorin ammattimaiset toimijat, jotka kattavat asuntojen, toimitilojen ja infrastruktuurin omistajat, rakennuttajat ja käyttäjät sekä näiden ammattimaiset edustajat. Rakli jäsenineen varmistaa, että Suomessa on tilaa hyvälle elämälle. Raklin jäsenorganisaatioiden omistuksessa on noin 100 miljoonan neliön kiinteistökanta Suomessa ja Raklin jäsenet investoivat vuosittain 5–10 miljardia suomalaiseen rakennettuun ympäristöön.

Raklin jäsenorganisaatiot ovat kiinteistö- ja rakennusalan vastuullisuuden edelläkävijöitä.

Rakli kiittää mahdollisuudesta lausua käsiteltävään asiaan.

LAUSUNTO

Rakli pitää hyvänä, että keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma kattaa perinteisten taakanjakosektorin toimialojen lisäksi myös poikkisektoraaliset toimet. Näihin kuuluvat kuntien ilmastotyö sekä vaikuttaminen päästökehitykseen kulutuksen kautta.

Rakli edustaa laajasti koko rakennettua ympäristöä, joka on poikkileikkaava kokonaisuus. Tämä olisi hyvä tunnistaa suunnitelmassa. Kaupunkien kehitys vaikuttaa voimakkaasti mm. liikenteen päästökehitykseen. On siksi hyvä, että suunnitelma mainitsee myös MAL – sopimusmenettelyt yhdyskuntarakenteen kehittäminen otsikon alla. Nähdäksemme MAL – sopimusmenettelyn linkityksen esimerkiksi liikenteen tiekartan toteuttamiseen voisi tunnistaa vielä vahvemmin. Kasvavien kaupunkiseutujen kehityksellä on olennainen merkitys päästötavoitteiden saavuttamisessa.

Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry
Annankatu 24
00100 Helsinki
Rakli@Rakli.fi
www.Rakli.fi
+358 9 4767 5711
y–tunnus 1070296–2

Rakli Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat

Suunnitelmasta löytyy useita mainintoja kuntien roolista suunnitelman tavoitteiden edistäjänä ja kuntien rooliin sopii varmistaa ilmastoyhteistyötä paikallisella tasolla, kuten suunnitelmassakin todetaan: " *Kunnista löytyy innokkuutta ja sitoutuneisuutta paikallisen ja alueellisen ilmastotyön vauhdittamiseen. Valtio tukee kuntien ja alueiden ilmastotyötä muun muassa rahoittamalla kuntien ilmastohankkeita, alueellista energianeuvontaa ja energiatehokkaan teknologian käyttöönottoa kunnissa.*" Kuntien ilmastosuunnitelmia koskevassa ohjeistuksessa tulisi kuitenkin huomioida, että paikallisen sääntelyn keinot eivät voi johtaa päällekkäiseen säädösohjaukseen useammalla eri ohjauksen tasolla. Rakli huomauttaa, että säädösohjauksen osalta kuntien ilmastosuunnitelmissa tulee tunnistaa selkeästi eri julkisen vallan tasojen roolit, keinot ja toimenpiteet lähtien EU-ohjauksesta ja kansainvälisistä sopimuksista sekä päätyen paikallisen tason ohjaukseen esimerkiksi kaavoituksen keinoin. Vastuita ei tule siirtää ylhäältä alas eikä toimia pidä toistaa säädösohjauksen eri tasoilla. Kestävän kehityksen säädösohjauksen kokemuksiin perustuen Rakli näkee riskinä, että kaikki vastuu toimenpiteistä valuu lopulta rakennetun ympäristön toteuttajiin (rakennuttajat, rakentajat) ja käyttäjiin, joiden toimia ohjataan liian yksityiskohtaisesti, ristikkäisesti ja sekavasti kaikilla säädösohjauksen tasoilla EU- tasolta paikalliselle tasolle. Olennaista olisi kaikkien osapuolien aktiivinen vastuu roolistaan ilmastotavoitteiden edistämisessä.

Säädösohjauksen osalta suunnitelma taustoittaa kohdassa 2. EU:n ilmastotoimet: *"Euroopan komissio julkaisi heinäkuussa 2021 ilmasto- ja energialainsäädäntöehdotusten paketin, jonka tavoitteena on varmistaa unionin laajuinen 55 prosentin päästövähennys vuoteen 2030 mennessä (niin kutsuttu Fit for 55 -paketti). Ilmastopaketti (EU 2021a) sisältää useita lainsäädäntöehdotuksia nykyisten ilmastopolitiikkaa koskevien direktiivien ja asetusten muuttamisesta sekä uusien asettamisesta. "* Rakli pitää erittäin tärkeänä suunnitelman tavoitteiden saavuttamisen kannalta sellaista ratkaisua FF 55 – kokonaisuudelle, joka mahdollistaa kustannustehokkaimpien päästövähennystoimien hyödyntämisen kansallisesti kiinteistöjen toimenpiteiden osalta. Kustannustehottomasti kohdennetut yksityiskohtaiset EU –säädökset vievät resursseja tehokkaammin ilmastotavoitteita edistäviltä toimenpiteiltä.

Kiinteistön omistajat ja rakennuttajat Rakli ry edustaa laajasti rakennetun ympäristön toimijoita kuten kiinteistösijoittajia, käyttäjäomistajia, infran ylläpitäjiä ja rakentajia sekä kaupunkeja. Rakli toteutti oman vähähiilisyyden tiekarttansa osana meneillään olevan hallituskauden vähähiilisyyden tiekartat -hanketta. Tiekartan koko idea oli siinä, miten rakennettu ympäristö poikki leikkaa päästökauppa- ja taakanjakosektoria. Tiekartan perusajatus on, että rakentamisessa ja kiinteistönomistamisessa käytettävien teknisten ratkaisujen lisäksi päästöjen vähentämisen keskiössä on rakennetun ympäristön muuntojoustavuus. Tämä edellyttää kansallisen ja paikallisen tason ohjauksien yhteensovittamista muuntojoustavuuden toteuttamiseksi. Maankäytön ohjauksen tulisi tukea rakennetun ympäristön

muuntojoustavuutta periaatteellisemman kaavoituksen kautta. Suunnitelman kohdassa "Kuntien ja alueiden ilmastotyön vauhdittamisen keinot" listaan tulisi lisätä maankäytön ohjauksen muuntojoustavuuteen liittyvä kohta. Lisäyksen toteuttaminen edustaisi suunnitelman kohdassa 6.3.4 esitettyjä kiertotalousratkaisuja parhaimmillaan vauhdittamalla ja parantamalla olemassa olevan rakennuskannan käyttöä ja siten tilojen kiertotaloutta.

Suunnitelmassa todetaan: "*Ilmastosuunnitelmassa on huomioitu tällä kertaa myös kiertotalouden päästövähennysmahdollisuudet. Kiertotalous tarjoaa ratkaisuja, joilla voidaan vähentää kasvihuonekaasupäästöjä ja hillitä muutenkin kulutuksen ja tuotannon ympäristövaikutuksia. Merkittävimmät kiertotalouden avulla saatavat päästövähennykset tapahtuvat tuotantotoiminnassa, kun neitseellisten luonnonvarojen käyttö ja toisaalta valmistusprosessien energiantarve vähenevät.*"
Rakennetun ympäristön osalta olemassa olevan rakennuskannan ja olemassa olevan kaupunkirakenteen parempi hyödyntäminen edustavat tehokkaita kiertotalousratkaisuja. Siksi maankäytön ohjauksella ja rakennuskannan muuntojoustavuuden edistämisellä on keskeinen rooli päästövähennysten toteuttamisessa.

Rakli pitää hyvänä asiana, että suunnitelmassa on tunnistettu vapaaehtoisten energiatehokkuussopimusten rooli ilmastotyössä. Suunnitelmassa todetaan "*Kuntien energiatehokkuussopimusten lisäksi mm. elinkeinoelämän ja kiinteistöalan energiatehokkuussopimukset edistävät merkittävästi paikallista, alueellista ja kansallista ilmastotyötä*" Ilmastotavoitteiden kannalta on aivan olennaista varmistaa energiatehokkuussopimusten jatkuminen myös nykyisen vuoteen 2025 kestävän sopimuskauden yli. Lisäksi on aivan olennaista varmistaa, että energiatehokkuussopimusten linkitys riittäviin kannustimiin säilyy. Vapaaehtoisen sopimustoiminnan voima on yhdessä sovittavassa sopimuskehyksessä, joka vähentää vastakkainasettelua ilmastotoimien edistämisessä. Toisaalta kun sopimuksiin liittyvät yksityisen sektorin toimijat sitoutuvat toteuttamaan kansallisia tavoitteita sopimusjärjestelmän mukaisessa aikataulussa, niin on tärkeää, että toimijat myös hyötyvät pitkäjänteisestä sitoutumisesta.
Rakli näkee vapaaehtoisen sopimustoiminnan ja siihen linkittyvien kannustimien roolin merkittävänä kansallisten ilmastotavoitteisen edistämisessä. Tästä hyviä esimerkkejä ovat suunnitelmassa mainitut Green deal – sopimusmallit.

Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry

Mikko Somersalmi
Tekninen johtaja
+358 40 720 7645
mikko.somersalmi@rakli.fi